

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/40/2023
Identifikačné číslo spisu:	7194899127
Dátum vydania rozhodnutia:	26.09.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7194899127.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ A. E. U., narodeného XX. E. XXXX, F., G. X, 2/ K. Š. U., narodeného XX. C. XXXX, F., Y. X, 3/ C. L., narodenej XX. C. XXXX, F., X. R. X a 4/ Y. O., narodeného XX. O. XXXX, F., Ľ. X, všetci zastúpení advokátom JUDr. Máriom Hollerom, Košice, Krmanova 6, proti žalovaným 1/ TJ VSŽ Košice, v Mestskom Parku, 2/ Mesto Košice, Košice, Trieda SNP 48/A, 3/ TJ Športvýroba Košice, s. r. o., Košice, Rastislavova 104, 4/ Telovýchovná jednota Košice, Košice, Rastislavova 104, IČO: 35 537 761, 5/ PEJUS, s. r. o., Košice, Rastislavova 104, IČO: 44 863 837, 6/ E. R., narodenej X. H. XXXX, F., L. X, žalovaní 1/, 3/, 4/, 5/, 6/ zastúpení advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Košice, Štúrova 20, o odstránenie neoprávnenej stavby, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 15C/790/1994, o dovolaní žalovaných 1/, 3/ až 6/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 20. októbra 2021 sp. zn. 11Co/9/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 20. októbra 2021 sp. zn. 11Co/9/2020 zrušuje a vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom (v poradí druhým) z 11. januára 2019 sp. zn. 15C/790/1994 - 701 žalobu zamietol a žalovaným 1/ až 6/ nárok na náhradu trov konania nepriznal. Uviedol, že žalobcovia sa žalobou domáhali uloženia povinnosti žalovanému 1/ odstrániť na svoje náklady stavbu postavenú na pozemku parc. č. XXXXX pôvodne zapísanej v pozemno-knižnej vložke č. XXXX vo výmere 570 m², totožnej s parcelou č. XXXX/X evidovanou v katastri nehnuteľností na LV č. XXXXX v kat. území F.A. - R., v priebehu konania navrhl pristúpenie do konania žalovaného 2/ Mesto Košice a žiadali eventuálne pre prípad, ak by odstránenie stavby nebolo účelné a vzhľadom na ich nesúhlas s prikázaním stavby do ich vlastníctva, aby súd zriadil časovo neobmedzené vecné bremeno na ťarchu pozemku žalobcov v prospech žalovaných 1/ a 2/, zodpovedajúce právu žalovaných pozemok neobmedzene užívať za náhradu. Podanú žalobu žalobcovia odôvodnili tým, že na základe rozhodnutia (bývalého) Obvodného národného výboru Košice I, odboru výstavby č. j. 5882/83/84-Go z 24. februára 1984 bola parcela č. XXXXX evidovaná v pzkn. vložke č. XXXX, v časti vo výmere 570 m² (ďalej tiež „sporný pozemok“) vyvlastnená H. U., rod. O. (spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/2 z celku) a H. O. (spoluvlastnícky podiel 1/2 z celku), tieto

osoby však v čase vydania cit. rozhodnutia už nežili (H. U. zomrela XX. O. XXXX a H. O. zomrel XX. H. XXXX), nemali teda spôsobilosť byť účastníkmi správneho konania a z tohto dôvodu vyvlastňovacie rozhodnutie považovali za ničotný právny akt, ktorý nemá žiadne právne účinky. Predmetná parcela je totožná s časťou parcely č. XXXX/X evidovanej v katastri nehnuteľností na LV č. XXXXX pre kat. územie F. - R., jej (spolu)vlastníkmi v súčasnej dobe sú žalobcovia v zmysle rozhodnutí bývalého Štátneho notárstva Košice - mesto č. k. D 375/77-45, D 1707/90-54 a D 1662/92 a na spornom pozemku bol bez súhlasu jeho vlastníkov postavený tenisový areál, ktorý vlastní žalovaný. Vzhľadom na to, že v priebehu konania došlo k prevodu stavieb nachádzajúcich sa na vyvlastnených parcelách v tenisovom areáli, na základe kúpnych zmlúv uzatvorených medzi žalovaným 1/ ako predávajúcim a spol. Telovýchovná jednota VSŽ s. r. o. (ktorá zmenila obchodné meno na TJ ŠPORTVÝROBA KOŠICE s. r. o.) na strane kupujúceho, žalobcovia navrhli vstup do konania ďalšieho subjektu - TJ ŠPORTVÝROBA KOŠICE s. r. o., Rastislavova 104, Košice, IČO: 36 197 181, na stranu žalovaného 3/. Poukázali na to, že podaná žaloba smerovala pôvodne proti žalovanému 1/, neskôr bola rozšírená voči žalovanému 2/ Mestu Košice, ktoré je neoprávnene zapísané ako vlastník pozemkov v evidencii katastra nehnuteľností, pričom zároveň je vlastníkom minimálne niektorých neoprávnených stavieb a následne v priebehu konania žalobný návrh žalobcovia smerovali aj voči žalovanému 3/ a aj ďalším žalovaným (4/, 5/ a 6/) z dôvodu trvalej neprehľadnosti vzťahov a zmlúv uzatvorených medzi nimi v priebehu konania, keďže nebolo zrejmé, ktorý z nich a v akom rozsahu je vlastníkom neoprávnených stavieb nachádzajúcich sa v tenisovom areáli a v skutočnosti ho užíva, žalovaní to v konaní neobjasnili a žalobcovia to objektívne žiadnym spôsobom nevedia zistiť. Súd prvej inštancie vykonal stranami navrhnuté dokazovanie a nariadil znalecké dokazovanie za účelom vyhotovenia geometrického plánu a identifikácie pôvodného pozemku zapísaného v pozemkovej knihe v podielovom spoluvlastníctve právnych predchodcov žalobcov, na ťarchu ktorého žalobcovia navrhli zriadiť časovo neobmedzené vecné bremeno za náhradu v prospech žalovaných. V otázke aktívnej legitímácie žalobcov súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovia nie sú osobami oprávnenými domáhať sa súdnej ochrany žalobou o odstránenie neoprávnenej stavby podľa ust. § 135c zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len ako „OZ“), lebo ich nemožno považovať za vlastníkov pozemku, vo vzťahu ku ktorému navrhujú zriadenia vecného bremena v prospech žalovaných. Na podporu uvedeného záveru poukázal na právny názor, ktorý Ústavný súd SR vyslovil v náleze sp. zn. III. ÚS 16/2012-32 z 28. marca 2012 v obdobnej veci týkajúcej sa tenisového areálu, podľa ktorého zo základných zásad občianskeho práva možno vyvodiť, že v situácii, keď povinnej osobe (štátu) nesvedčí žiadny právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ostalo naďalej k nehnuteľnosti zachované vlastnícke právo toho subjektu, ktorý bol jej posledným vlastníkom pred dňom zápisu vlastníckeho práva štátu, hoci zápis v evidencii nehnuteľností tomu nezodpovedá. Uviedol, že v danej veci osobami, ktorým vlastnícke právo k parcele č. XXXXX zostalo zachované (v čase vyvlastnenia pozemkov), sú právni predchodcovia žalobcov neb. S. U., ktorý predmetnú nehnuteľnosť nadobudol po pôvodnej pozemno-knižnej vlastníčke H. U. ešte pred vyvlastňovacím konaním na základe dedičského rozhodnutia sp. zn. D 375/77 a dedičia prichádzajúci do úvahy po neb. H. O., ktorý zomrel XX. H. XXXX pred vyvlastňovacím konaním, ktorými sú jeho deti: H. O., O. O. a H. O.. Vzhľadom na to, že k prejednaniu dedičstva po neb. S. U. došlo až po vyvlastnení (aj keď neúčinnom) predmetných častí parciel, v dôsledku čoho došlo k oddeleniu týchto častí od pôvodnej parcely a vytvoreniu inej parcely s iným parcelným číslom evidovanej na inom LV a z tohto dôvodu boli následne po vykonaní dedičského konania žalobcovia zapísaní v katastri nehnuteľností ako vlastníci len k „nevyvlastnenej časti parcely č. XXXXX“, súd prvej inštancie mal za to, že vyvlastnená časť pôvodnej pozemno-knižnej parcely č. XXXXX o výmere 570 m² (už ako súčasť parcely č. XXXX/X o výmere 23064 m²) nebola a ani nemohla byť predmetom dedičského konania. Aj keby mali dedičia vedomosť o vadnosti vyvlastňovacej vyhlášky - išlo by o sporné vlastníctvo k nehnuteľnosti, keďže v čase prejednávania dedičstva svedčil zápis v katastri inému subjektu (Mestu Košice) a žiaden orgán (v správnom alebo súdnom konaní) nezisťoval a rozhodnutím nevyslovil ničotnosť tohto právneho aktu a preto podľa názoru súdu prvej inštancie v čase dedičského konania platilo, že vlastnícke právo svedčilo Čsl. štátu, resp. Mestu Košice a ani „široká“ formulácia výroku v dedičskom rozhodnutí nemohla zabezpečiť či „garantovať“ nadobudnutie vlastníctva dedičom. Z rozhodnutia o prejednaní dedičstva sp. zn. 19D/417/2002, Dnot 207/2002 po zomrelej žalobkyni 4/ H. O., ktorá zomrela v priebehu konania XX. E. XXXX, súd prvej inštancie zistil, že predmetom dedičstva bola okrem iných parcela č. XXXXX - orná pôda o výmere 1538 m² v podiele

1/2, teda len „nevyvlastnená časť“ tejto parcely o výmere 1538 m², ktorú nadobudol žalobca Y. O., z čoho vyvodil, že sporná parcela (jej vyvlastnená časť vo výmere 570 m², aktuálne evidovaná na LV č. XXXXX vo vlastníctve Mesto Košice) nebola predmetom dedičského konania. Na podklade zistených skutočností súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovia preukázali vlastnícke právo svojich právnych predchodcov k vyvlastnenej časti parcely č. XXXXX, nepreukázali však - vzhľadom na obsah predložených dedičských rozhodnutí a okolností prípadu (zápis v KN svedčil inému subjektu), že sporný pozemok, resp. jeho vyvlastnená časť ako predmet dedičstva po ich právnych predchodcoch bol riadne v dedičskom konaní prejednaný. Podľa zistenia súdu prvej inštancie na LV č. XXXX je zapísané vlastníctvo žalobcov k tej časti pôvodnej parcely, ktorá nebola vyvlastnená (čo zjavne vyplynulo z výmery pozemku a jeho identifikácie) a preto tento dôkaz nepreukazuje vlastnícke právo žalobcov k spornému pozemku, ktorý bol (i keď neúčinne) vyvlastnený a nie je na uvedenom LV evidovaný, lebo v súčasnosti sporný pozemok je súčasťou parciel evidovaných na LV č. XXXXX vo vlastníctve žalovaného 2/. Podľa názoru súdu prvej inštancie žalobcovia, ktorí tvrdia, že im svedčí vlastnícke právo titulom dedenia po právnych predchodcoch „sa nemôžu bez ďalšieho v konaní úspešne domáhať, že sú vlastníkami veci (domáhajú sa, aby sa súd vysporiadal ako s predbežnou otázkou, že sú vlastníci), resp. sa úspešne domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva, nakoľko dedičia z titulu svojho dedičského nároku sú vecne legitimovaní len na podanie žaloby, že porúčiteľ bol v čase svojej smrti vlastníkom veci. Súd prvej inštancie konštatoval v tejto súvislosti, že podľa § 132 OZ pri dedení sa vlastníctvo nadobúda už smrťou porúčiteľa (§ 460 OZ), avšak v rozsahu vyplývajúcom z dedičského rozhodnutia, že dedičské rozhodnutie má síce deklaratórny charakter, ale dedič až po prejednaní dedičstva (keďže skôr nie sú známe výsledky dedičského konania, v ktorom môže dôjsť napr. k dohode dedičov ohľadne spoluvlastníckych podielov a pod.) je oprávnený sa preukazovať ako vlastník. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že dedič sa nemôže domáhať ani predbežného posúdenia tejto otázky v konaní o ochranu vlastníctva v zmysle § 135c OZ, keď takýto dedič je aktívne legitimovaný len na podanie žaloby o určenie, že vec, resp. spoluvlastnícky podiel patrí do dedičstva po porúčiteľovi. Konštatoval, že podstata a spôsob ingerencie štátu do prejednávania dedičstva ostali zachované aj podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 (Civilný mimosporový poriadok) a mal za to, že podmienkou toho, aby súd mohol po smrti pôvodného žalobcu pokračovať s jeho právnymi nástupcami je, aby žaloba bola zmenená na primerané určenie a nemôže bez prejednávania dedičstva konštatovať, že žalobcovia sú vlastníkami majetku, ktorý vlastnil ich predchodca. V dôsledku smrti svojho právneho predchodcu mali žalobcovia možnosť žalovať o určenie, že spoluvlastnícky podiel patrí do dedičstva po ich právnom predchodcovi; výslovne však odmietli v tomto konaní domáhať sa vyslovenia výroku o určení vlastníckeho práva, resp. o určení, že patrí do dedičstva. Na podklade uvedenej úvahy súd prvej inštancie uzavrel, že žalobcov nemožno považovať za vlastníkov pozemku, ku ktorému sa domáhajú zriadenia vecného bremena v prospech žalovaných a preto im nesvedčí aktívna legitimácia vyplývajúca z hmotného práva pre podanie takejto žaloby a z tohto dôvodu žalobu v celom rozsahu zamietol.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie strán sporu rozsudkom z 20. októbra 2021 sp. zn. 11Co/9/2020 I. rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že zriadil v prospech žalovaných 4/, 5/ a 6/ časovo neobmedzené vecné bremeno „IN REM“ na ťarchu pozemku pôvodne zapísaného v pozemno-knižnej vložke č. XXXX, katastrálne územie F. - R., parc. č. XXXXX vo vlastníctve žalobcov 1/ až 4/, spočívajúce v práve neobmedzeného užívania nehnuteľností, a to v rozsahu novovytvorených parciel registra C-KN: - parcely č. XXXX/XXX o výmere 15 m², druh pozemku: ostatné plochy odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/XX o výmere 176 m², druh pozemku: ostatné plochy zapísanej na LV č. XXXXX v katastrálnom území R. H., parcely č. XXXX/XXX o výmere 69 m², druh pozemku: ostatné plochy odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/XX o výmere 3954 m², druh pozemku: ostatné plochy zapísanej na LV č. XXXXX v katastrálnom území R. H., parcely č. XXXX/XXX o výmere 10 m², druh pozemku: ostatné plochy odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/XX o výmere 1428 m², druh pozemku: ostatné plochy zapísanej na LV č. XXXXX v katastrálnom území R. H., parcely č. XXXX/XXX o výmere 108 m², druh pozemku: ostatné plochy odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/XX o výmere 886 m², druh pozemku: ostatné plochy zapísanej na LV č. XXXXX v katastrálnom území R. H., parcely č. XXXX/XXX o výmere 20 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/XX o výmere 134 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie zapísanej na LV č. XXXXX v katastrálnom území R. H.,

parcely č. XXXX/XXX o výmere 109 m², druh pozemku: ostatné plochy odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/XX o výmere 935 m², druh pozemku: ostatné plochy zapísanej na LV č. XXXXX v katastrálnom území R. H., parcely č. XXXX/XXX o výmere 112 m², druh pozemku: ostatné plochy odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/XX o výmere 1428 m², druh pozemku: ostatné plochy zapísanej na LV č. XXXXX v katastrálnom území R. H., parcely č. XXXX/XXX o výmere 19 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/XX o výmere 781 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie zapísanej na LV č. XXXXX v katastrálnom území R. H., parcely č. XXXX/XXX o výmere 17 m², druh pozemku: ostatné plochy odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/XX o výmere 3954 m², druh pozemku: ostatné plochy zapísanej na LV č. XXXXX v katastrálnom území R. H. a parcely č. XXXX/XXX o výmere 5 m², druh pozemku: ostatné plochy odčlenenej od parcely C-KN č. XXXX/X o výmere 557 m², druh pozemku: ostatné plochy zapísanej na LV č. XXXXX v katastrálnom území R. H., ako to vyplýva zo znaleckého posudku č. 7/2016 A. H. P.F., J. zo 16. septembra 2016, ktorého súčasťou je geometrický plán č. 15C/258/1994 z 26. augusta 2016 úradne overený Okresným úradom Košice, katastrálnym odborom pod č. C1-945/2016, ktorý sa stal súčasťou tohto rozsudku, II. žalobcom 1/ až 4/ uložil povinnosť zdržať sa akýchkoľvek zásahov do výkonu týchto práv žalovaných, III. žalovaným 4/, 5/ a 6/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 3.535,29 eura, žalobcovi 2/ sumu 3.535,29 eura, žalobcovi 3/ sumu 3.535,29 eura a žalobcovi 4/ sumu 10.605,87 eura titulom náhrady za zriadenie vecného bremena, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku, IV. žalobu žalobcov 1/ až 4/ proti žalovaným 1/, 2/ a 3/ zamietol, V. žalobcom 1/ až 4/ priznal proti žalovaným 4/, 5/ a 6/ nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku, VI. vo vzťahu žalobcov a žalovaných 1/, 2/ a 3/ stranám sporu nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci vykonal potrebné dokazovanie a skutkový stav veci zistil v rozsahu dostatočnom pre rozhodnutie, avšak pochybil pri prejudiciálnom skutkovom i právnom posúdení predbežnej otázky podstatnej pre rozhodnutie sporu a aj v procesnom postupe v konaní v takej miere, že došlo k porušeniu práva žalobcov na súdnu ochranu a spravodlivý proces a spor ani po právnej stránke neposúdil správnym spôsobom, hmotnoprávne normy (inak správne zvolené pre rozhodnutie sporu) interpretoval a aj aplikoval na zistený skutkový stav prehnane formalisticky a v rozpore s princípmi spravodlivosti a právnej istoty, v dôsledku čoho v skutkových a právnych okolnostiach posudzovaného prípadu vyvodil zákonu nezodpovedajúce závery o právach a povinnostiach sporových strán a nesprávne rozhodol, pokiaľ napadnutým rozsudkom žalobu žalobcov v celom rozsahu zamietol. Ďalej uviedol, že v danom spore, v ktorom sa žalobcovia domáhajú ochrany vlastníckeho práva prostredníctvom žaloby podľa § 135c OZ a žiadajú o odstránenie stavby neoprávnene zriadenej na ich pozemku, eventuálne o usporiadanie pomerov k neoprávnenej stavbe zriadením vecného bremena v prospech vlastníka stavby, bol súd prvej inštancie povinný prejudiciálne riešiť otázku vlastníckeho práva sporného pozemku, od ktorej závisela aktívna legitímácia žalobcov na podanie žaloby podľa § 135c OZ. Konštatoval, že pri posudzovaní veci súd prvej inštancie vyšiel zo správnej úvahy, že predbežnú otázku vlastníckeho práva k pozemku je oprávnený posúdiť aj odlišne od zápisu katastra nehnuteľností, v ktorom ako vlastník sporného pozemku je evidovaný žalovaný 2/, nevyhodnotil však správnym spôsobom, a to po skutkovej ani po právnej stránke, vykonaným dokazovaním preukázané skutkové okolnosti odôvodňujúce záver, že aktuálny zápis vlastníckeho práva sporného pozemku v katastri nehnuteľností v prospech žalovaného 2/ nie je hodnoverný a záväzný, lebo skutočnými vlastníkmi sporného pozemku sú žalobcovia ako dedičia pôvodných pozemno-knižných spoluvlastníkov. So záverom súdu prvej inštancie o nedostatku (nepreukázaní) aktívnej legitímácie žalobcov na podanie žaloby podľa § 135c OZ, na ktorom je založené zamietavé rozhodnutie súdu, preto nesúhlasil. Poukázal na to, že žalobcovia svoje vlastnícke právo k spornému pozemku odvodzujú právnym titulom dedenia od svojich právnych predchodcov, ktorí boli spoluvlastníkmi pozemku a v dôsledku nezákonného vyvlastnenia im vlastnícke právo zostalo zachované a vzhľadom na znenie § 460 OZ nemožno mať pochybnosti o tom, že žalobcovia vlastnícke právo k spornému pozemku nadobudli smrťou svojich právnych predchodcov. Odvolací súd nemal za sporné, že žalobcovia 1/ až 3/ sú dedičmi por. S. U., nar. XX. X. XXXX, zomr. dňa X. X. XXXX, ktorý bol jediným synom (spolu)vlastnícky pôvodnej pzkn. parcely H. U., rod. O., zomrelej dňa XX. X. XXXX a podľa obsahu právoplatného rozhodnutia bývalého Štátneho notárstva Košice - mesto v Košiciach č. k. D 375/77 - 45

z 13. apríla 1977 (a identifikácie parciel z 22. februára 1977 vyhotovenej Strediskom geodézie v Košiciach, ktorá je súčasťou dedičského spisu sp. zn. D 375/77), predmetom dedičského konania po por. H. U. okrem iných nehnuteľností bola tiež parcela č. XXXXX - roľa o výmere 2108 m² (t. j. v celej pôvodnej výmere) zapísaná v pzkn. vložke č. XXXX v k. ú. F. - R. (spoluvlastnícky podiel poručiťky 1/2 z celku), ktorý nadobudol jediný syn poručiťky S. U., nar. XX. O. XXXX v celosti. Podľa právoplatného rozhodnutia Štátneho notárstva Košice - mesto v Košiciach č. k. D 1662/92 - 32 z 10. septembra 1992 v dedičskej veci po por. S. U.Š. žalobcovia 1/ až 3/ ako deti poručiťky nadobudli v rovnakom pomere o. i. spoluvlastnícky podiel 1/2 k nehnuteľnostiam zapísaným vo vl. č. XXXX, tiež parcely č. XXXXX (bez uvedenia jej výmery), ktorú poručiťka zdedila po por. H. U., rod. O. podľa rozhodnutia ŠN Košice - Mesto č. k. D 375/77 z 13. apríla 1977. Podľa názoru odvolacieho súdu ani za situácie, ak by sporný pozemok nebol v rámci predmetu dedičstva v dedičskom konaní po zomrelých právnych predchodcoch žalobcov prejednaný a predmetom dedenia po vyvlastnení časti pôvodného pozemku vo výmere 570 m² bol spoluvlastnícky podiel zomrelých právnych predchodcov žalobcov iba na zostatkovej časti pôvodného pozemku, nemožno žalobcom ako dedičom požadovanú súdnu ochranu vyporiadaním právnych vzťahov k neoprávnenej stavbe postavenej na pozemku ich právnych predchodcov prostredníctvom žaloby podľa § 135c OZ odmietnuť. Odvolací súd považoval za potrebné poukázať na povahu a význam úradne overeného geometrického plánu s tým, že z obsahu geometrického plánu č. 15C/258/1994 z 26. augusta 2016 vyhotoveného znalcom A. H. P.F., J., úradne overeného Okresným úradom Košice, katastrálnym odborom pod č. C1-945/2016 dňa 4. októbra 2016, vyplývalo, že rozdelenie pozemkov v rozsahu novovytvorených parciel registra C- KN z parciel evidovaných na katastrálnej mape na LV č. XXXXX v kat. území F. - R. H., nie je spojené s vykonaním zmeny v katastri zapísaného vlastníka parciel, ale so zamýšľaným zriadením vecného bremena k časti pozemku žalobcov rozhodnutím súdu. Odvolací súd sa stotožnil so správnymi závermi, že neboli splnené zákonné podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva štátu k spornému pozemku, ani subjektu, v prospech ktorého bola nehnuteľnosť právnych predchodcov žalobcov vyvlastnená z dôvodu neúčinnosti vyvlastňovacieho rozhodnutia a následne vlastnícke právo k nemu nemohol (platne) nadobudnúť ani žalovaný 2/ na základe zákona a ani vydržaním, a preto vlastnícke právo k pozemku právnych predchodcov žalobcov zostalo zachované. Vychádzajúc z názoru, že žalobcovia vlastnícke právo k spornému pozemku nadobudli právnym titulom dedenia a keďže v konaní bola preukázaná tiež existencia stavby V. C. C. neoprávnene zriadenej na pozemku žalobcov, odstránenie ktorej nie je účelné vzhľadom na charakter stavby, jej ekonomickú hodnotu a verejný záujem jej využitia na športové účely, ktorému stavba slúži aj v súčasnosti, pričom žalobcovia ako vlastníci pozemku nesúhlasili s prikázaním stavby do svojho vlastníctva, odvolací súd dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky pre navrhované usporiadanie pomerov strán v zmysle § 135c ods. 3 OZ a z týchto dôvodov napadnutý rozsudok podľa § 388 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“) zmenil tak, že žalobe žalobcov proti žalovaným 4/, 5/ a 6/ ako dôvodnej v celom rozsahu vyhovel a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vzhľadom na zmenu napadnutého rozsudku, rozhodol odvolací súd v súlade s § 396 ods. 2 CSP o trovách celého konania.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1/, 3/ až 6/ (ďalej aj „dovolateľa“) dovolanie s tým, že súdy im nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Podľa názoru dovolateľov odvolací súd nesprávne procesne postupoval tým, že vykonal dokazovanie bez nariadenia pojednávania a tým znemožnil žalovaným, aby sa k vykonanému dokazovaniu vyjadrili. Ďalej uviedli, že odvolací súd nerešpektoval skutkový stav zistený súdom prvej inštancie, odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je nedostatočné a nezrozumiteľné vo vzťahu k otázkam podstatným pre rozhodnutie a výrok rozhodnutia je nevykonateľný, nezrozumiteľný a neurčitý. Dovolateľa poukázali na obsah súdneho spisu, z ktorého vyplýva, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie aj na údajoch zistených z LV č. XXXXX, LV č. XXXXX, LV. Č. XXXXX, LV č. XXXXX a LV č. XXXX, zaevidované v súdnom spise na č. l. 1075 až 1079 a vyhotovené dňa 19. októbra 2021, t. j. deň pred vyhlásením rozhodnutia. Ďalej bol k tomuto súdnemu spisu pripojený dňa 27. októbra 2021 spis Okresného súdu Košice II sp. zn. 14D/337/2014 a vylúčený 20. januára 2022 a dňa 02. novembra 2021 bol pripojený spis Okresného súdu Košice I sp. zn. D/375/77, vylúčený dňa 20. januára 2022. Ďalej boli dňa 02. novembra 2021 pripojené spisy Okresného súdu Košice I sp. zn. 14D/337/2014 a Okresného

súdu Košice sp. zn. D/349/93, oba vylúčené dňa 20. januára 2022. Odvolací súd teda podľa dovolateľov vykonával dokazovanie z verejných registrov a zoznamov a z pripojených súdnych spisov a to bez toho, aby v súlade s § 385 CSP nariadil pojednávanie a umožnil dovolateľom sa k dokazovaniu vyjadriť. Zároveň majú dovolatelia za to, že dokazovanie vykonané bez ich prítomnosti, je dokazovaním so zásadným významom pre rozhodnutie vo veci, nakoľko na ňom odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Odvolací súd zároveň porušil § 383 CSP, keď so skutkovým stavom zistením súdom prvej inštancie nesúhlasil, ale dokazovanie nezopakoval. Ďalej dovolatelia poukázali na to, že súd prvej inštancie uznesením sp. zn. 15C/790/1994 z 02. januára 2019 pripustil zmenu žaloby na návrh žalobcov, pričom podanie žalobcov nespĺňalo podmienky ustanovené v § 127 a § 132 CSP, čo súd prvej inštancie nenapravil a s čím sa ani odvolací súd nevysporiadal. Rovnako dovolatelia namietli znenie výroku č. I., kde odvolací súd neidentifikoval panujúcu nehnuteľnosť, ktorej vlastník je oprávnený na základe zriadeného vecného bremena „in rem“ voči vlastníkovi slúžiacej nehnuteľnosti. Výrok rozhodnutia je teda neurčitý a nezrozumiteľný. Dovolatelia ďalej uviedli, že odvolací súd do dovolaní napadnutého rozhodnutia nepojal tie skutočnosti, ktoré sa nehodili do konštrukcie odôvodnenia daného rozhodnutia a rovnako tak obchádza súdne konania, v ktorých boli druhovo identické žaloby žalobcov zamietnuté z dôvodu absencie aktívnej vecnej legitímácie žalobcov a ku ktorých existencii sa nijako nevyjadril v kontexte zachovania právnej istoty. Dovolatelia taktiež prípustnosť dovolania zdôvodnili § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, teda že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Ako otázky v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP uviedli, či oprávnenie dedičov po poručiťovi, ktorý bol vlastníkom veci, domáhať sa ochrany veci, ktorá bola predmetom vlastníckeho práva poručiťeľa, svedčí dedičom v takom rozsahu, že môžu „za seba“ uplatňovať „vlastnícke právo“ k veci vo vlastníctve poručiťeľa napriek tomu, že toto vlastníctvo nebolo potvrdené v dedičskom konaní po poručiťovi a či v prípade, ak vec nebola prejednaná v dedičskom konaní, po jeho skončení, nesvedčí nútené procesné spoločenstvo dedičom po poručiťovi, aj v prípade, ak sa títo domáhajú práva, vyplývajúceho z vlastníckeho práva poručiťeľa. Dovolatelia uviedli, že nie je správnym právnym názorom, že pre zriadenie vecného bremena na pozemkoch žalobcov nie je prekážkou, že tieto pozemky neboli prejednané v dedičskom konaní po poručiťoch. Rovnako tak dovolatelia uviedli, že nie je správny právny názor, že ak určitá vec nebola predmetom dedičského konania, môžu sa práv vyplývajúcich z vlastníctva k tejto veci vo svojom mene domáhať len tí právní nástupcovia poručiťeľa, ktorí v dedičskom konaní nadobudli po ňom majetok, aj keď tento majetok nie je tým majetkom poručiťeľa, ku ktorému uplatňujú práva vyplývajúce z jeho vlastníctva. Ako otázky v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolatelia uviedli, či zodpovedá pojmu stavba podľa § 135c OZ pojem „areál“ a či možno zriadiť vecné bremeno rozhodnutím súdu bez toho, aby vo výroku rozsudku boli konkretizované nehnuteľnosti, s ktorými je spojené oprávnenie vyplývajúce z vecného bremena. Dovolatelia zastali názor, že v prípade vymedzenia právneho pojmu v jednom právnom predpise, nemôže iný právny predpis pre ten istý pojem vytvárať iný význam a teda stotožnenie pojmu „areál“ s pojmom „stavba“, ako vykonal odvolací súd, nie je správne.

3.1 Žalovaní 1/ a 3/ v podanom dovolaní v zmysle § 420 písm. f) CSP namietli nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k výroku VI. o náhrade trov konania. Poukázali na body 56. až 58. odôvodnenia daného rozhodnutia s tým, že odvolací súd riadne nevysvetlil v čom spočíva výnimočnosť zakladajúca aplikáciu § 257 CSP, teda nepriznanie náhrady trov konania úspešnej strane. Žalovaní 1/ a 3/ považujú odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v danej časti za nedostatočné, nepreskúmateľné a nezrozumiteľné, nevyjadrujúce sa k odvolacím námietkam a tým odôvodňujúce prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolatelia zároveň navrhli odklad vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie do okamihu vydania rozhodnutia v dovolacom konaní.

4. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu zastali názor, že v konaní nie je naplnený žiadny dovolací dôvod, rozhodnutie odvolacieho súdu je vecne a právne správne. Aplikáciu § 257 CSP považujú za správnu, nakoľko dôvodmi hodnými osobitného zreteľa v konaní sú dĺžka konania, dlhodobá absencia jednoznačného právneho názoru súdov, nesprávny postup súdov pri aplikácii reštitučných noriem a správanie sa a prepojenosť žalovaných a ich predstaviteľov. Rovnako tak majú žalobcovia za to, že

dovolaním napadnuté rozhodnutie je riadne a dostatočne odôvodnené, a preto je z ústavného hľadiska zodpovedajúce vyplývajúcim požiadavkám slovenskej aj európskej právnej úpravy a nemá za následok porušenie základných práv alebo slobôd dovolateľov. K nesprávnemu procesnému postupu odvolacieho súdu nedošlo, z obsahu dovolania nevyplýva, čím mal odvolací súd porušiť platnú právnu úpravu a aký to malo negatívny dopad na dovolateľov. V otázke sporného pozemku majú žalobcovia za to, že bol riadne prejednaný v dedičskom konaní, len bol nesprávny údaj v časti zápisu výmery sporného pozemku a medzi dedičmi po zosnulom nikdy nebola spornosť ohľadom nároku uplatňovaného v tomto konaní. Rovnako sú žalobcovia názoru, že areál je nevyhnutné vnímať ako jeden celok a odkázali na rozhodnutie odvolacieho súdu č. k. 3Co/155/2012 - 326 z 30. septembra 2013. Z uvedených dôvodov navrhli dovolanie v celom rozsahu zamietnuť a žalobcom priznať náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je nielen procesne prípustné, ale aj dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolačný súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietali predovšetkým vykonávanie dokazovania bez nariadenia pojednávania, t. j. porušenie ust. § 385 ods. 1 CSP, kedy odvolací súd doplnil do súdneho spisu rozhodnutia súdov v dedičských veciach a doplnil listy vlastníctva s tým, že odvolací súd v dovolaní napadnutom rozhodnutí z nich vychádzal, avšak dovolateľom neumožnil sa k danému dokazovaniu vyjadriť. Dovolatelia ďalej namietli nepreskúmateľnosť, nezrozumiteľnosť, neurčitosť a nevykonateľnosť výroku napadnutého rozhodnutia.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

12. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

13. Zásada voľného hodnotenia dôkazov zakotvená v čl. 15 Základných princípov CSP a v § 191 CSP vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Výsledky hodnotenia dôkazov sú súčasťou odôvodnenia rozhodnutia, v ktorom súd stručne, jasne a výstižne vysvetľuje, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a pod.

14. V tomto kontexte podstatou dovolacieho prieskumu nie je prehodnocovanie skutkového stavu dovolacím súdom, ale kontrola postupu súdov oboch nižších inštancií pri procese jeho zisťovania a vyhodnocovania. Otázka, či súd pri zisťovaní a vyhodnocovaní skutkového stavu rešpektoval ústavnoprocenčné zásady, je otázkou procesnoprávnou, ktorá ako taká môže byť prezentovaná dovolaciemu súdu v podanom dovolaní ako prípustný a dovolený dovolací dôvod podľa CSP. Zároveň je potrebné dodať, že nesprávne zistenie skutkového stavu veci má totiž, ak súd aplikuje dôkladne hmotné právo, vždy vplyv na nesprávne právne posúdenie skutku, a preto takéto rozhodnutie súdu súčasne spočíva aj v nesprávnom právnom posúdení veci (porov. I. ÚS 6/2018, 4Cdo/88/2019).

15. Dovolací súd v tejto súvislosti osobitne zdôrazňuje, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (§ 387 ods. 3 CSP). Nerešpektovanie tohto kogentného ustanovenia nesporne zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania (porov. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/125/2019). Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a tak vylúčiť svojvôľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, druhou stranou výslovne prezentovanou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejماً z odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

16. Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní (§ 383 CSP). Ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám (§ 384 ods. 1 CSP). Na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 CSP).

17. Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že ak odvolací súd v rámci preskúmavania rozhodnutia súdu prvej inštancie dôjde k záveru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie zopakuje. Uvedená povinnosť odvolacieho súdu vyplýva z princípu priamosti, ktorý v tomto prípade znamená, že odvolací

súd nemôže dôkazy vykonané súdom prvej inštancie sám len prehodnotiť. O nové hodnotenie dôkazov ide tam, kde má odvolací súd iný názor na spoľahlivosť dôkazného prostriedku. Zároveň, ak chce odvolací súd vstúpiť do procesu modifikácie skutkového stavu, na ktorom je rozhodnutie súdu prvej inštancie založené, obligatórne musí byť nariadené odvolacie pojednávanie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1279, 1287).

18. Odvolací súd je ako riadny opravný súd súčasne viazaný aj skutkovým stavom. Úvahy odvolacieho súdu o správnosti skutkových záverov súdu prvej inštancie sú však značne obmedzené, pretože v zásade je viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie. V prípade pochybností o jeho správnosti má možnosť dospieť k iným skutkovým záverom, ak tieto vyplývajú z poznatkov, ktoré odvolací súd získal tak, že opakovane dôkazy vykonané súdom prvej inštancie alebo vykonal nové dôkazy. Podmienenie zmeny skutkových záverov ustálených súdom prvej inštancie opakováním alebo vykonaním nových dôkazov vyplýva z požiadavky rešpektovať zásadu priamosti a ústnosti civilného konania, ktorá má pre odvolacie konanie rovnaký význam a následky, ako pre súd prvej inštancie. Zásada priamosti je dôležitá nielen pre zisťovanie skutkového základu rozhodnutia, ale aj pre odchýlenie sa od skutkových zistení súdu prvej inštancie. Pri opakovaní a doplnení dokazovania je uvedená zásada oproti konaniu pred súdom prvej inštancie ešte sprísnená, pričom pre opakovanie dôkazov platia tie isté procesné postupy, ako pri vykonávaní pôvodného dôkazu (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/98/2017).

19. V posudzovanej veci odvolací súd dospel k názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť, keďže žalobu žalobcov vyhodnotil ako dôvodnú. V bode 43. odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol: „V konaní nebolo sporné, že žalobcovia v 1. až 3. rade sú dedičmi por. S. U., nar. XX. X. XXXX, zomr. dňa X. X. XXXX, ktorý bol jediným synom (spolu)vlastnícky pôvodnej pzkn. parcely H. U.A., rod. O., zomrelej dňa

XX. X. XXXX a podľa obsahu právoplatného rozhodnutia bývalého Štátneho notárstva Košice - mesto v Košiciach č.k. D 375/77-45 zo dňa 13. 4. 1977 (a identifikácie parciel zo dňa 22. 2. 1977 vyhotovenej Strediskom geodézie v Košiciach, ktorá je súčasťou dedičského spisu sp. zn. D 375/77), predmetom dedičského konania po por. H. U. okrem iných nehnuteľností bola tiež parcela č. XXXXX - roľa o výmere 2108 m² (t. j. v celej pôvodnej výmere, pozn. odvolacieho súdu) zapísaná v pzkn. vložke č. XXXX v k. ú. F. - R. (spoluvlastnícky podiel poručiťky 1/2 z celku), ktorý nadobudol jediný syn poručiťky S. U., nar. XX. X. XXXX v celosti. Podľa právoplatného rozhodnutia Štátneho notárstva Košice - mesto v Košiciach č.k. D 1662/92-32 zo dňa 10. 9. 1992 v dedičskej veci po por. S. U., ktorý zomrel X. X. XXXX, žalobcovia v 1. až 3. rade ako deti poručiťky nadobudli v rovnakom pomere o. i. spoluvlastnícky podiel 1/2 k nehnuteľnostiam zapísaným vo vl. č. XXXX, tiež parcely č. XXXXX (bez uvedenia jej výmery, pozn. odvolacieho súdu), ktorú poručiťka zdedila po por. H. U., rod. O. podľa rozhodnutia ŠN Košice - mesto č. k. D 375/77 zo dňa 13. 4. 1977. Z obsahu cit. rozhodnutí podľa posúdenia odvolacieho súdu rozhodne nemožno vyvodiť jednoznačný záver, že sporná nehnuteľnosť parcela č. XXXXX zapísaná v pozemno-knižnej vložke č. XXXX k. ú. F., resp. časť tejto parcely o výmere 570 m², ktorá bola predmetom vyvlastnenia (ďalej tiež „sporný pozemok“), nebola predmetom prejednávania dedičstva po právnych predchodcoch žalobcov, k akému (záveru) nesprávne dospel súd prvej inštancie.“

20. V bode 55. odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolací súd ďalej uviedol: „Odvolací súd z katastrálneho portálu zistil, že žalovaní v 4., 5. a 6. rade sú vlastníckmi súboru stavebných objektov a ich príslušenstva nachádzajúcich sa na pozemku žalobcov v tenisovom areáli, ktoré sú vzájomne účelovo a funkčne prepojené: žalovaný v 4. rade je vlastníkom stavby súp. č. XXXX na parcele č. XXXX/XX - tribúna s tenisovými ihriskami evidovanej na LV č. XXXXX v kat. území R. H., Obec F. - R., okres F. A., žalovaný v 5. rade je vlastníkom stavby súp. č. XXXX - sociálna budova na parcele č. XXXX/XX evidovanej na LV č. XXXXX v kat. území R. H., Obec F. - R., okres F. A. a žalovaná v 6. rade je vlastníkom stavieb súp. č. XXXX na parcele č. XXXX/XX - vodárnička evidovanej na LV č. XXXXX v kat. území R. H., Obec F. - R., okres F. A. a súp. č. XXXX na parcele č. XXXX/XX - sociálna budova evidovanej na LV č. XXXXX v kat. území R. H., Obec F. - R., okres F. A.. Zároveň

odvolací súd uložil žalobcom v 1. až 4. rade povinnosť zdržať sa akýchkoľvek zásahov do výkonu práv žalovaných vyplývajúcich zo zriadeného vecného bremena (II. výrok rozsudku), priznal žalobcom v 1. až 4. rade nimi požadovanú náhradu za zriadenie časovo neobmedzeného vecného bremena (III. výrok) vo výške určenej podľa znaleckého posudku znalkyne A. I. Z. č. 043/2006 zo dňa 3. 10. 2006, ktorá zodpovedá súčasnej výmere 484 m² pozemku zaťaženého zriadeným vecným bremenom a podľa pomeru dedičských podielov jednotlivých žalobcov, v akých sú (spolu)vlastníkmi nehnuteľnosti pôvodne zapísanej v pzkn. vložke č. XXXX, z ktorej bola vyvlastnením dotknutá časť odčlenená, v katastri nehnuteľností evidovaných na LV č. XXXX v kat. území R. H., Obec F. - R., okres F. A. (žalobcovia v 1. až 3. rade každý v podiele po 1/6 z celku a žalovaný v 4. rade v podiele 1/2 z celku) a uložil žalovaným v 4., 5. a 6. rade povinnosť peňažnú náhradu vo výške uvedenej vo výrokovej časti tohto rozsudku zaplatiť žalobcom v 1. až 4. rade v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.“

21. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd skutočne založil dovolaním napadnuté rozhodnutie aj na listinných dôkazoch, ktorými boli LV č. XXXXX, LV č. XXXXX, LV č. XXXXX, LV č. XXXXX a LV č. XXXX (bod 55. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu), zaevidovaných v súdnom spise na č. I. 1075 až 1079, vyhotovených dňa 19. októbra 2021, t. j. deň pred vyhlásením rozhodnutia. Ďalej, vychádzajúc z bodu 43. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, odvolací súd skutočne dospel k názoru ohľadom nesprávnosti záverov súdu prvej inštancie a tým aj k názoru ohľadom potreby zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie aj na základe údajov zistených z rozhodnutia ŠN Košice - mesto č. k. D 375/77 zo dňa 13. apríla 1977, podľa úradného záznamu evidovaného v súdnom spise na č. I. 1081 pripojeného dňa 27. októbra 2021. Pokiaľ teda dospel odvolací súd k odlišným záverom týkajúcich sa skutkových zistení a mienil sa odchýliť od skutkových záverov súdu prvej inštancie, bol v súlade s § 383 až § 385 ods. 1 CSP z dôvodu potreby doplnenia alebo zopakovania dokazovania povinný nariadiť pojednávanie na prejednanie odvolania, čo vychádzajúc z obsahu súdneho spisu odvolací súd nevykonával. Len riadnym vykonaním dokazovania s ohľadom na potrebu doplnenia dokazovania by sa jednalo o postup odvolacieho súdu súladný so zásadou priamosti a ústnosti civilného procesu a v konečnom dôsledku by boli naplnené požiadavky na hodnotenie dôkazov vyjadrené v ustanovení § 191 CSP.

22. Najvyšší súd po preskúmaní obsahu spisu teda dospel k záveru, že odvolací súd nepostupoval dôsledne v zmysle ustanovenia § 385 ods. 1 CSP, v dôsledku čoho zaťažil konanie vadou zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

23. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí odvolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne, najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

24. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že existencia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP je sama osebe dôvodom na zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal ďalšími dovolacími námietkami dovolateľa a správnosťou právnych záverov (§ 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP), na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie odvolacieho súdu. V prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť zásadného charakteru, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (porov. 1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017). V hierarchii postupu dovolacieho prieskumu v nadväznosti na uvedené potom platí, že ak dovolací súd zistí, že dovolanie je prípustné a dôvodné z dôvodov zmätočnosti, nemusí už skúmať uplatnený dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 CSP a napadnuté rozhodnutie musí zrušiť (m. m. II. ÚS 89/2018, IV. ÚS 372/2020, IV. ÚS 589/2021).

25. Nakoľko dovolací súd rozhodol o podanom dovolaní tak, že rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP), o návrhu dovolateľov na odklad vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a rozhodnutia súdu prvej inštancie samostatným uznesením nerozhodoval.

26. Ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.